

สรุปการประชุมคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เวลา ๑๓.๓๐ - ๑๕.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑๐-๐๑ อาคารที่ทำการกระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธาน : แจ้งให้ที่ประชุมทราบดังนี้

๑. การประชุมคณะกรรมการฯ ในครั้งนี้ สืบเนื่องมาจากมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล หรือ Hague Conference on Private International Law (HCCH) โดยกระทรวงยุติธรรมและกระทรวงการต่างประเทศเป็นเลขานุการร่วม ซึ่งการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับชาติฯ จะเป็นกลไกประสานงานหลักระหว่างหน่วยงานของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนให้การดำเนินการในกรอบ HCCH มีเอกภาพและเกิดประสิทธิผลตามเป้าประสงค์ของการเข้าเป็นสมาชิกของไทย ทั้งนี้การประชุมคณะกรรมการฯ จัดขึ้นเป็นครั้งที่ ๒ นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยฝ่ายเลขานุการฯ จะได้นำเสนอผลการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะทำงานต่อที่ประชุมในระเบียบวาระเพื่อทราบต่อไป

๒. กระทรวงยุติธรรมยังได้รับมอบหมายให้เป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานสำหรับเข้าร่วมการประชุมสภาที่ปรึกษาด้านกิจการและนโยบาย (Council on General Affairs and Policy - CGAP) ของ HCCH สำหรับคณะผู้แทนไทย ซึ่งในปีพ.ศ. ๒๕๖๖ นี้ HCCH ได้กำหนดให้มีการประชุมระหว่างวันที่ ๗ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ในรูปแบบผสม โดยจะเป็นปีที่สองที่ประเทศไทยเข้าร่วมในฐานะสมาชิก ซึ่งจะขอรับฟังความเห็นจากคณะกรรมการสำหรับการกำหนดท่าทีไทยในวาระเพื่อพิจารณาต่อไป

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕

ประธาน : ขอให้ที่ประชุมพิจารณารายงานการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ผ่านการประชุมทางไกลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำรายงานการประชุมดังกล่าว พร้อมสรุปผลการประชุมสภาที่ปรึกษาด้านกิจการและนโยบาย (Council on General Affairs and Policy - CGAP) ประจำปี ๒๐๒๒ ให้อนุกรรมการทุกท่านพิจารณาแล้ว เมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๕ โดยหากมีข้อแก้ไขประการใด ขอให้แจ้งฝ่ายเลขานุการฯ ทราบภายในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๕ และหากพ้นระยะเวลาดังกล่าว ถือว่าอนุกรรมการได้รับรองรายงานการประชุมแล้ว ในขั้นนี้สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือแจ้งขอแก้ไขในส่วนผู้มาประชุมลำดับที่ ๖ จากนางสาวชวลิตา ภิรมย์วงศ์ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด กรรมการ เป็นนางสาวภวนันท์เลาหกุล ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด กรรมการโดยฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับปรุงข้อมูลเรียบร้อยแล้ว

ที่ประชุม มีมติรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕

ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ความคืบหน้าการดำเนินการของคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการระดับชาติ

๓.๑.๑ คณะอนุกรรมการพิจารณาอนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรรมสำหรับเอกสารมหาชนจากต่างประเทศ (Apostille Convention)

๓.๑.๒ คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการส่งเอกสารทางการศาลระหว่างประเทศในคดีแพ่งและพาณิชย์ (Service Convention)

๓.๑.๓ คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๘๑

จากการประชุมคณะกรรมการระดับชาติเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ภายหลังจากประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล (Hague Conference on Private International Law: HCCH) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ โดยมีมติเห็นชอบให้มีการดำเนินงานภายหลังจากประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกฯ โดยให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการระดับชาติ เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการฯ จำนวน ๓ คณะ ได้แก่

(๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรรมสำหรับเอกสารมหาชนจากต่างประเทศ (Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Documents: Apostille Convention)

(๒) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการส่งเอกสารทางการศาลระหว่างประเทศในคดีแพ่งและพาณิชย์ (Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil and Commercial Matters) และ

(๓) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการขัดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๔๘๑

ซึ่งในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการระดับชาติฯ ได้แต่งตั้งขึ้นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรรมสำหรับเอกสารมหาชนต่างประเทศ (Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Documents: Apostille Convention) มีนางวิลาวรรณ มังคละธนะกุล เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียนนา เป็นประธานอนุกรรมการ และมีกรมการกงสุล กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย และกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมร่วมเป็นฝ่ายเลขานุการ ประชุมไปแล้ว ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๕ โดยที่ประชุมมีมติรับรองแนวทางการเข้าเป็นภาคีแบบค่อยเป็นค่อยไป กำหนดเข้าเป็นภาคีประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยในการรับรองเอกสารภายใต้ Apostille Convention ของประเทศไทย บังคับใช้กับกลุ่มเอกสารนำร่องที่มีความพร้อมก่อน เช่น เอกสารของกรมการปกครองจำนวน ๓๐ รายการ และในอนาคตอาจขยายรายการเอกสารเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งเห็นชอบให้แต่งตั้งกรมการกงสุลเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจ (Competent Authority) ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และให้เสนอต่อคณะกรรมการระดับชาติฯ ให้มีคำสั่งแต่งตั้งรองอธิบดีกรมการกงสุลเป็นรองประธานคณะอนุกรรมการฯ เพิ่มเติม (จะได้นำเรียนที่ประชุมในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑ ต่อไป) นอกจากนี้เพื่อให้การทำงานของคณะอนุกรรมการฯ เป็นไปอย่างครบถ้วนและครอบคลุม ที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ ได้มีมติให้แต่งตั้งคณะทำงาน ๓ คณะ ได้แก่ :

- คณะทำงานด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับศาลหรือคณะพิจารณาคดีประชุมแล้ว ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยที่ประชุมมีมติรับทราบเอกสารตามข้อ ๑ (เอ) ของอนุสัญญาฯ ของสำนักงาน

ศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ และสำนักงานอัยการสูงสุด การพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในการแปลเอกสาร การมีระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการตรวจสอบความแท้จริงของเอกสาร และรับทราบขอเสนอในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๔๗ วรรค ๓ กรณีหนังสือมอบอำนาจที่จัดทำในต่างประเทศ

- คณะทำงานด้านเอกสารทางปกครองและไต่รับรองทางการ ประชุมแล้ว ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบการกำหนดรายการประเภทเอกสารทางปกครองและไต่รับรองทางการตามข้อ ๑ (บี) และ (ดี) ตามอนุสัญญาฯ (เอกสาร ๒ ภาษา ๓๐ รายการ) แต่ยังมีข้อห่วงกังวลกรณีเอกสารขาเข้าที่หน่วยงานจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในหลายด้าน อาทิวิธีการตรวจสอบความถูกต้องแท้จริงของเอกสาร หรือเงื่อนไขในการรับรองเอกสารภาษาต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการพิจารณา มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง และ สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร) ดำเนินการกำหนดผู้ประสานงานของหน่วยงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการด้านการจัดทำฐานข้อมูลและตรวจสอบกฎหมายภายในที่รับผิดชอบ และเห็นควรให้มีการศึกษาทบทวนกลไกการดำเนินงานการตั้งศูนย์แปลที่ได้มาตรฐานและพิจารณาผลกระทบต่อภาคเอกชนต่อไป

- คณะทำงานด้านเอกสารโนตารีปัจจุบันยังไม่มีการจัดประชุม แต่จะมีการทำงานควบคู่ไปกับกลไกของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ(กพยช.) ผ่านคณะอนุกรรมการพัฒนานิติวิชาชีพ โนตารีปับลิก ซึ่งสำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรมทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ทั้งนี้คณะอนุกรรมการฯ มีการประชุมแล้ว ๑ ครั้ง เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนานิติวิชาชีพโนตารีปับลิกของประเทศไทย และการจัดทำร่างพระราชบัญญัติโนตารี พ.ศ. .... ซึ่งจะได้นำผลจากการประชุมในกรอบ กพยช. แจ้งต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา Apostille ต่อไป ทั้งนี้ยังไม่กำหนดวันประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา Apostille ในครั้งต่อไป

(๒) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการส่งเอกสารทางการศาลระหว่างประเทศในคดีแพ่งและพาณิชย์(Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil and Commercial Matters) มีศาสตราจารย์พิเศษวิชัย อริยะนันท์ทกะ เป็นประธานอนุกรรมการ และมีสำนักงานศาลยุติธรรม และกองกฎหมายและกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมร่วมเป็นฝ่ายเลขานุการ บัดนี้คณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการฯ เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว มีการประชุมรวมจำนวน ๖ ครั้ง ซึ่งครั้งที่ ๖ เป็นการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖ มีการแต่งตั้งคณะทำงานขึ้น ๒ ชุด ได้แก่ ๑) คณะทำงานแปลอนุสัญญาเป็นภาษาไทย และ ๒) คณะทำงานยกร่างกฎหมายหรือกฎระเบียบเพื่ออนุวัติการตามอนุสัญญา คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้ว เห็นควรที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว และได้พิจารณาเห็นชอบต่อคำแปลอนุสัญญาเป็นภาษาไทย และร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการส่งคำคู่ความและเอกสารทางแพ่งและพาณิชย์พ.ศ. .... ซึ่งเป็นร่างกฎหมายอนุวัติการตามอนุสัญญา คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำข้อสังเกตเกี่ยวกับกรณีของคดีปกครองซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง และได้จัดทำ การประกาศและคัดค้านสำหรับบางข้อของอนุสัญญาฯ เพื่อประกอบการดำเนินการในขั้นตอนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่อไป (จะได้นำเรียนรายละเอียดของเรื่อง Service Convention ต่อที่ประชุมในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑ ต่อไป)

(๓) คณะอนุกรรมการ...

(๓) คณะอนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๕๑ มีศาสตราจารย์ดร. ประสิทธิ์ปวีวัฒน์พานิช เป็นประธานคณะอนุกรรมการและกองกฎหมาย กองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ร่วมเป็นฝ่ายเลขานุการมีการประชุมไปแล้ว ๒ ครั้ง เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๖ และ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ และมีการตั้งคณะทำงาน ๔ คณะ ได้แก่

- คณะทำงานที่ ๑ บทเบ็ดเสร็จทั่วไป ประชุมไปแล้ว ๑ ครั้ง พิจารณาประเด็น เช่น การจัดโครงสร้างและลำดับมาตราใหม่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ปรับปรุงเรื่องการย้อนส่ง ระยะเวลาในการกล่าวอ้างกฎหมายต่างประเทศในชั้นศาล การกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ การเลือกกฎหมายของคู่กรณีกรณีการรู้กฎหมายต่างประเทศของศาลโดยไม่ต้องอาศัยการนำสืบ สัญชาติของนิติบุคคล การปรับปรุงนิยามความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนชาวไทย ทั้งนี้จะมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและเห็นควรนำกฎหมายยุโรปและ HCCH มาศึกษาเทียบเคียง

- คณะทำงานที่ ๒ สถานะและความสามารถของบุคคล และครอบครัว ประชุมไปแล้ว ๑ ครั้ง พิจารณาประเด็น เช่น กำหนดวัตถุประสงค์ในการปรับปรุงกฎหมายในภาคนี้เพื่อให้เกิดความแน่นอนทางกฎหมาย สร้างความเป็นธรรมและสอดคล้องกับมาตรฐานสากล คณะทำงานได้เริ่มพิจารณาเรื่องการสมรส โดยจะปรับปรุงตามหลักความเสมอภาคทางเพศและรองรับการสมรสของคนเพศเดียวกัน เรื่องความยินยอมของคู่สมรส ปรับปรุงจุดเกาะเกี่ยวใหม่ปรับปรุงถ้อยคำให้เป็นไปตามบริบทปัจจุบัน รวมถึงการเลือกกฎหมายของคู่กรณีโดยเนื้อหาเรื่องการหย่า อำนาจในการปกครองบุตร และความสามารถของบุคคล คณะทำงานจะพิจารณาเป็นลำดับถัดไป ทั้งนี้ จะมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและเห็นควรนำกฎหมายยุโรปและ HCCH มาศึกษาเทียบเคียง

- คณะทำงานที่ ๓ หนี้ ประชุมไปแล้ว ๑ ครั้ง พิจารณาประเด็น เช่น การจัดโครงสร้างใหม่ให้เป็นระบบยิ่งขึ้น แบ่งแยกประเภทของสัญญาและละเมิด กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปและหลักเกณฑ์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ในกรณีสัญญา เช่น สัญญาคุ้มครองผู้บริโภค สัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งมีสถานะด้อยกว่า ในกรณีละเมิด เช่น การหมิ่นประมาทในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย การกำหนดค่าเสียหายเชิงลงโทษ นอกจากนี้ คณะทำงานพิจารณาเรื่องการเลือกกฎหมายของคู่กรณีข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงเจตนาอื่น ทั้งนี้จะมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูลและเห็นควรนำกฎหมายยุโรปและ HCCH มาศึกษาเทียบเคียง

- คณะทำงานที่ ๔ ทรัพย์และมรดก ประชุมไปแล้ว ๑ ครั้ง พิจารณาประเด็น เช่น การแบ่งแยกประเภททรัพย์โดยเฉพาะทรัพย์สินรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งกฎหมายปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์รองรับ เช่น ทรัพย์สินทางปัญญาหรือทรัพย์สินทางดิจิทัล บัญชีธนาคาร หุ่น ทรัพย์สินการพิจารณาปรับปรุงจุดเกาะเกี่ยว ในเรื่องมรดก คณะทำงานพิจารณาเรื่องการเลือกกฎหมาย อำนาจในการจัดการมรดกของผู้จัดการมรดก การแบ่งแยกประเภททรัพย์ในการจัดการ รวมถึงเรื่องข้อกำหนดในพินัยกรรมที่ไม่เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งนี้จะมีการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล และเห็นควรนำกฎหมายยุโรป HCCH รวมถึงกฎหมายในเอเชียบางประเทศ มาศึกษาเทียบเคียง

ทั้งนี้อนุกรรมการพิจารณาแนวทางการปรับปรุงพระราชบัญญัติฯ มีกำหนดประชุมครั้งต่อไป ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๖

ที่ประชุม รับทราบ

๓.๒ ความคืบหน้าการดำเนินกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศ
แผนกคดีบุคคล

ในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ฝ่ายเลขานุการฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ
ส่งเสริมองค์ความรู้ในเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล ดังนี้

๑. การประชุมวิชาการของที่ประชุมกรุงเฮกว่าด้วยกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล
ระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ณ ประเทศฟิลิปปินส์หรือ HCCH Asia Pacific Week Manila ๒๐๒๒

เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๕ โดยนางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์ปลัดกระทรวงยุติธรรม
ร่วมเป็นผู้อภิปราย ในหัวข้อ “Thailand and the HCCH - From Membership towards the Regional
Unification of the Private International Law” โดยมีผู้พิพากษา นักการทูต นักวิชาการและผู้ปฏิบัติงานด้าน
กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชนในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกเข้าร่วมประมาณ
๒๐๐ คน พร้อมนี้กองการต่างประเทศได้ร่วมเสวนาถามตอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องด้วย

๒. การปาฐกถาניתิตศาสตร์ธรรมศาสตร์ชุด ศาตราจารย์คณิง ภาไชย (ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕)

เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๕ นางสาวอติตยา ทองบุญ ผู้อำนวยการกองการต่างประเทศ
ได้ร่วมเข้าเป็นวิทยากรบรรยายปาฐกถา ในหัวข้อ “แนวทางการพัฒนากฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล
ของประเทศไทย ภายในกรอบการดำเนินงานของ HCCH” ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
กรุงเทพฯ โดยมีผู้เข้าร่วมรับฟังทั้งที่คณะนิติศาสตร์ฯ และผ่านระบบออนไลน์ประมาณ ๘๐ คน

๓. การเข้าร่วมการประชุมเตรียมการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยการยกเลิก
ข้อกำหนดการนิตินิรณสำหรับเอกสารมหาชนจากต่างประเทศของประเทศไทย (Apostille Convention)

เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๕ ณ โรงแรมอนันตรา สยาม กรุงเทพฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อรับฟัง
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่มีอำนาจรับรองเอกสารมหาชน เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าเป็น
ภาคีอนุสัญญาดังกล่าว มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมประมาณ ๕๐ คน

๔. การจัดส่งบุคลากรกระทรวงยุติธรรมเข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรกฎหมายระหว่างประเทศ
ประจำปี ณ สถาบันกฎหมายระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก (The Hague Academy of International
Law) โดยสถาบันฯ ได้สนับสนุนทุนการศึกษาให้กับรัฐบาลไทยเพื่อจัดส่งข้าราชการเข้าร่วมอบรม ณ กรุงเฮก
ราชอาณาจักร เนเธอร์แลนด์ และจัดเป็นประจำทุกปีทั้งภาคฤดูหนาวและฤดูร้อน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕
กระทรวงยุติธรรมได้จัดส่งบุคลากร ๒ ราย เข้าร่วมอบรมในหลักสูตรภาคฤดูหนาว ระหว่างวันที่ ๙ - ๒๗
มกราคม ๒๕๖๖ ทั้งนี้กระทรวงยุติธรรมได้ส่งเสริมให้หน่วยงานในสังกัดจัดส่งผู้แทนเข้าร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูน
องค์ความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศเป็นประจำทุกปี

ที่ประชุมรับทราบ

๓.๓ การชำระเงินอุดหนุนรายปีในฐานะสมาชิกที่ประชุมกรุงเฮกฯ

ภายหลังประเทศไทยได้ยื่นตราสารยอมรับธรรมนูญของ HCCH ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักร
เนเธอร์แลนด์ โดยมีผลให้เป็นการสมาชิกภาพอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ประเทศไทยจะได้รับ
ใบเรียกเก็บเงินอุดหนุนซึ่งเริ่มต้นในเดือนกรกฎาคมไปถึงเดือนมิถุนายนของปีถัดไปจาก HCCH โดยประเทศ
ไทยจะต้องชำระเงินอุดหนุน ปีงบประมาณละ ๓ หน่วย รวมเป็นเงินประมาณ ๒๒,๕๐๐ ยูโร ซึ่งกระทรวง
ยุติธรรมจัดสรรงบประมาณอุดหนุนสำหรับการชำระค่าสมาชิกดังกล่าวและได้ดำเนินการชำระเงินอุดหนุน
รายปีมาอย่างต่อเนื่อง และมีกำหนดชำระประมาณเดือนสิงหาคมของทุกปีทั้งนี้กระทรวงการต่างประเทศ
เป็นผู้ประสานงาน

ที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระ...

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

ฝ่ายเลขานุการฯ : ขอเสนอเรื่องเพื่อพิจารณา จำนวน ๒ เรื่อง ดังนี้

๔.๑ แนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาของ HCCH ในระยะต่อไป

๔.๒ แนวทางการเข้าร่วมการประชุมสภาที่ปรึกษาด้านกิจการและนโยบาย (Council General Affairs and Policy: CGAP) ของ HCCH ประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๓

เพื่อให้การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาทั้ง ๒ ฉบับ และกฎหมายภายในประเทศเป็นไปอย่างเหมาะสม ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้รวบรวมข้อเสนอของคณะอนุกรรมการฯ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการระดับชาติฯ พิจารณา ดังนี้

๑. การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกข้อกำหนดของการนิติกรรมสำหรับเอกสารมหาชนต่างประเทศ (Convention Abolishing the Requirement of Legalization for Foreign Public Documents: Apostille Convention)

ตามที่คณะอนุกรรมการฯ เห็นควรให้ใช้แนวทางแบบค่อยเป็นค่อยไป กำหนดเข้าเป็นภาคีประมาณปี พ.ศ. ๒๕๖๗ นอกจากนี้ เพื่อให้การพิจารณาอนุสัญญาฯ ครบถ้วนในเชิงปฏิบัติจึงเสนอให้มีการแต่งตั้งรองอธิบดีกรมการกงสุลเป็นรองประธานอนุกรรมการเพิ่มเติม

ข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้ที่ประชุมคณะกรรมการระดับชาติฯ เห็นชอบแนวทางการดำเนินงาน และเห็นชอบให้ปรับองค์ประกอบอนุกรรมการโดยแต่งตั้งรองอธิบดีกรมการกงสุลเป็นรองประธานอนุกรรมการเพิ่มเติม

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบกับแนวทางการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ และเห็นชอบให้แต่งตั้งรองอธิบดีกรมการกงสุลเป็นรองประธานอนุกรรมการเพิ่มเติม

๒. การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการส่งเอกสารทางการศาลระหว่างประเทศในคดีแพ่งและพาณิชย์ (Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil and Commercial Matters)

คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นควรที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว เนื่องจากจะเป็นประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่คู่ความ ช่วยให้กระบวนการพิจารณาคดีของศาลเรื่องการส่งคำคู่ความและเอกสารไปต่างประเทศมีความแน่นอน มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของประเทศต่างๆ ทั้งยังให้ความคุ้มครองสิทธิตามสมควรแก่จำเป็นซึ่งอยู่ในต่างประเทศ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นชอบต่อคำแปลอนุสัญญาเป็นภาษาไทย และร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการส่งคำคู่ความและเอกสารทางแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. .... ซึ่งเป็นร่างกฎหมายอนุวัติการตามอนุสัญญาเป็นส่วนเสริมบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีการส่งคำคู่ความและเอกสารระหว่างประเทศในกลุ่มภาคีอนุสัญญา มีประธานศาลฎีกาเป็นผู้อำนวยการในพระราชบัญญัติร่างพระราชบัญญัติมีสาระสำคัญเป็นการกำหนดหน่วยงานผู้ประสานงานกลาง (สำนักงานศาลยุติธรรม) กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการส่งและรับคำคู่ความและเอกสารในทางแพ่งและพาณิชย์ระหว่างผู้ประสานงานกลางของไทยและต่างประเทศ กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องภาษา รูปแบบ และค่าใช้จ่าย รวมถึงหลักเกณฑ์เรื่องการพิจารณาคดีโดยขาดนัดและการขอพิจารณาคดีใหม่ให้สอดคล้องกับพันธกรณีของอนุสัญญา ทั้งนี้คณะอนุกรรมการฯ ได้จัดทำข้อสังเกตกรณีคดีปกครองว่าน่าจะอยู่นอกวัตถุประสงค์ของอนุสัญญาฯ และนอกเหนือหน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการฯ นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการฯ ยังได้พิจารณาจัดทำการประกาศ (declare) และคัดค้าน (object) สำหรับบางข้อบทของอนุสัญญาฯ เพื่อประกอบการดำเนินการในขั้นตอนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาของประเทศไทย

ข้อเสนอ...

ข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้ที่ประชุมคณะกรรมการระดับชาติฯ พิจารณา

(๑) เห็นชอบในหลักการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าวและเห็นชอบในหลักการต่อร่างเอกสารที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ คำแปลอนุสัญญาเป็นภาษาไทย ร่างพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องการส่งคำคู่ความและเอกสารทางแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. .... ข้อสังเกตกรณีตีปกรองและการประกาศ (declare) และคัดค้าน (object) ความในอนุสัญญาบางข้อเพื่อประกอบการดำเนินการในขั้นตอนการเข้าเป็นภาคีของประเทศไทย

(๒) เห็นควรส่งเรื่องไปยังสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเสนอร่างกฎหมายตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และดำเนินการเสนอเรื่องตามขั้นตอนในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาของประเทศไทย

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการทั้งสองข้อ

๓. พระราชบัญญัติว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๘๑

คณะอนุกรรมการฯ เห็นควรปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยมีเป้าหมายว่าจะดำเนินการยกร่างให้แล้วเสร็จภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ คณะอนุกรรมการฯ มีแนวทางในการดำเนินการโดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ศึกษาหลักเกณฑ์ของสหภาพยุโรปและ HCCH รวมถึงกฎหมายต่างประเทศเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน โดยเฉพาะประเด็นเรื่องเสรีภาพในการเลือกกฎหมายของคู่กรณี ปรับปรุงเรื่องการย้อนส่ง การบังคับใช้กฎหมายต่างประเทศในศาลไทย ปรับปรุงจุดเกาะเกี่ยวให้สอดคล้องกับสากล โดยเน้นให้ความสำคัญคุ้มครองต่อคู่กรณีฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองน้อยกว่า ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักความเสมอภาคทางเพศ การสมรสของคนเพศเดียวกัน การให้ความคุ้มครองผู้เยาว์รวมถึงปรับปรุงหลักเกณฑ์เรื่องทรัพย์สินและมรดก เพื่อให้สอดคล้องกับประเพณีและรูปแบบของทรัพย์สินในปัจจุบันซึ่งมีความหลากหลาย

ข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้ที่ประชุมคณะกรรมการระดับชาติฯ พิจารณาเห็นชอบในหลักการต่อแนวทางการพิจารณาปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยการชดกันแห่งกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๘๑

ที่ประชุม พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการ

๔.๒ แนวทางการเข้าร่วมการประชุมสภาที่ปรึกษาด้านกิจการและนโยบาย (Council General Affairs and Policy: CGAP) ของ HCCH ประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๓

การประชุมสภาที่ปรึกษาด้านกิจการและนโยบาย (Council General Affairs and Policy) หรือ CGAP เป็นการประชุมหลักประจำปีของรัฐสมาชิก HCCH โดยกระทรวงยุติธรรมได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานหลักในการประสานการเข้าร่วมการประชุม ทั้งนี้ การประชุม CGAP ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้เข้าร่วมการประชุมในฐานะประเทศสมาชิกเป็นครั้งแรก โดยมีสำนักงานอัยการสูงสุดและกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานประสานหลักของ Child Abduction Convention และ Adoption Convention เข้าร่วมและกล่าวถ้อยแถลงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาดังกล่าว พร้อมทั้งยังมีผู้แทนของกระทรวงการต่างประเทศสำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เข้าร่วมรับฟังการประชุมในประเด็นการปฏิบัติของอนุสัญญาที่ไทยมีแนวโน้มจะเข้าเป็นภาคี

สำหรับการประชุม CGAP ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๗ - ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖ ในรูปแบบผสม เริ่มตั้งแต่เวลา ๑๕.๓๐ - ๒๓.๓๐ นาฬิกา (เวลาประเทศไทย) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายผู้แทน ๑ คน เข้าร่วมการประชุม CGAP ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ ส่วนผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะเข้าร่วมผ่านทางออนไลน์ มีระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

- วาระที่ ๑ ช่วงพิธีเปิด (Opening) ประกอบด้วย คำกล่าวของประธาน การรับรองวาระการประชุม การสรุปการดำเนินการในปีที่ผ่านมาโดยเลขาธิการ HCCH

- วาระที่ ๒ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการร่างอนุสัญญาฉบับใหม่ (Work relating to possible new legislative instruments) อาทิ การระงับข้อพิพาทคดีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การรับบุตรบุญธรรมภายในประเทศ/การก่อตั้งสถานะของการเป็นผู้ปกครองตามกฎหมายจากการรับอุปบุญภายในประเทศ การล้มละลาย ทรัพย์สินทางปัญญา สัญญาภายในครอบครัว เศรษฐกิจดิจิทัล

- วาระที่ ๓ งานขับเคลื่อนอนุสัญญา (Post-Convention work) ตามหมวดหมู่ของอนุสัญญาจำนวน ๓ ประเด็น ได้แก่ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองครอบครัวและเด็กระหว่างประเทศ การดำเนินคดีระหว่างประเทศและการตรวจสอบเอกสารมหาชน และกฎหมายพาณิชย์และการเงินระหว่างประเทศ

- วาระที่ ๔ การรายงานการดำเนินการของสำนักงานประจำภูมิภาค (Reports ROAP and ROLAC) ได้แก่ สำนักงานผู้แทนประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Regional Office for Asia and the Pacific (ROAP)) และสำนักงานผู้แทนประจำภูมิภาคละตินอเมริกาและแคริบเบียน (Regional Office for Latin America and the Caribbean (ROLAC))

- วาระที่ ๕ ช่วงการประชุมเฉพาะประเทศสมาชิก (Member Only Session) ประกอบด้วย การบริหารจัดการ ร่างงบประมาณของปีงบประมาณ ค.ศ. ๒๐๒๓-๒๐๒๔ แผนยุทธศาสตร์ของ HCCH การเพิ่มภาษาสเปนเป็นหนึ่งในภาษาทางการของ HCCH การสมทบเงินอุดหนุนสมาชิกโดยสมัครใจ เป็นต้น

- วาระที่ ๖ ผลสรุปและผลการพิจารณา (Conclusions & Decisions)

ข้อเสนอของฝ่ายเลขานุการฯ ขอให้คณะกรรมการระดับชาติฯ พิจารณาแนวทางเกี่ยวกับการกำหนดท่าทีประเทศไทยในการประชุม CGAP ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้

๑. มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการระดับชาติฯ ติดตามพัฒนาการของการประชุม และรายงานผลต่อคณะกรรมการระดับชาติในการประชุมครั้งต่อไป

๒. มอบหมายฝ่ายเลขานุการมีหนังสือถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเรียนเชิญเข้าร่วมการประชุม CGAP ดังนี้

(๑) สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะหน่วยงานประสานหลักของ Child Abduction Convention และ Adoption Convention พิจารณาเข้าร่วมการประชุมและจัดทำร่างถ้อยแถลง (Draft Intervention) หากเห็นว่ามีประเด็นนำเสนอ หรือพบอุปสรรคและความท้าทายในบริบทการดำเนินงานของประเทศไทยหลังเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา

(๒) กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย และสำนักงานศาลยุติธรรม เข้าร่วมรับฟังการประชุมในประเด็นอนุสัญญา Apostille Convention และ Service Convention ที่ไทยมีแนวโน้มจะเข้าเป็นภาคีและอาจพิจารณาจัดทำร่างถ้อยแถลง (Draft Intervention) หากเห็นการดำเนินการของหน่วยงานมีพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนระหว่างรัฐสมาชิกในเวทีการประชุมดังกล่าว

(๓) หน่วยงานที่มีรายชื่อเป็นองค์ประกอบในคณะกรรมการระดับชาติฯ ทั้งหมด และผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมการประชุม CGAP ประจำปี ค.ศ. ๒๐๒๓ โดยขอให้เสนอรายชื่อผู้แทนหน่วยงานละ ๒ คน โดยขอให้แจ้งรายชื่อให้กระทรวงยุติธรรมภายในวันศุกร์ที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ซึ่งในส่วนของกรมบังคับคดีมีหัวข้อที่เกี่ยวข้อง เรื่อง การล้มละลาย ซึ่งจะประชุมในวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๖ เวลาประเทศไทย ๑๗.๔๕ - ๒๐.๓๐ นาฬิกา และได้แจ้งรายชื่อนางสาวกรรติน นันทกสิกร นิติกรชำนาญการพิเศษ และนางสาวศุภนิตา แก้วบุบผา นิติกรชำนาญการ กองพัฒนาระบบการบังคับคดีและประเมินราคาทรัพย์สิน ให้กระทรวงยุติธรรมเรียบร้อยแล้ว

ที่ประชุม มีมติเห็นชอบดำเนินการตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ

ระเบียบ...

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุม พิจารณาร่วมกันแล้วมีมติให้เพิ่มผู้แทนจากกรมการกงสุล และผู้แทนจากกรมการปกครองเป็นองค์ประกอบเพิ่มเติมในคณะกรรมการระดับชาติ

นางสาวกรรรัตน์ นันทกสิกร นิตกรชำนาญการพิเศษ กองพัฒนาระบบการบังคับคดี ผู้รายงาน
และประเมินราคาทรัพย์สิน